

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Raportul Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Evaluare la jumătatea perioadei a programului Copernicus (2014-2020)

[COM(2017) 617 final]

(2018/C 237/04)

Raportor: **Mindaugas MACIULEVIČIUS**

Sesizare	Comisia Europeană, 18.1.2018
Temei juridic	Articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru piața unică, producție și consum
Data adoptării în secțiune	9.3.2018
Data adoptării în sesiunea plenară	14.3.2018
Sesiunea plenară nr.	533
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotriva/abțineri)	178/0/2

1. Concluzii și recomandări

1.1. Comitetul Economic și Social European (CESE) apreciază rezultatele obținute până în prezent de programul Copernicus, astfel cum au fost comunicate de Comisie. Există sateliți foarte preciși care sunt deja operaționali și care transmit zilnic date de înaltă calitate la nivel mondial cu privire la monitorizarea Pământului.

1.2. CESE subliniază că, pe lângă aspectul economic, la evaluarea realizărilor programului Copernicus ar trebui luate în considerare și aspectele sociale și de mediu. UE s-a angajat să realizeze obiectivele de dezvoltare durabilă și este unul dintre liderii mondiali în combaterea schimbărilor climatice, asumându-și un angajament clar și foarte ambițios în favoarea COP21, iar programul Copernicus este cel mai important sistem pentru furnizarea de parametri clari și instrumente precise de măsurare a performanțelor și rezultatelor, nu numai la nivelul UE, ci și la nivel mondial.

1.3. Copernicus este esențial pentru politicile în materie de schimbări climatice, securitate alimentară, sănătate publică, gestionarea dezastrelor, combaterea traficului de ființe umane, siguranță maritimă etc. UE este lider în monitorizarea și furnizarea de date exacte privind schimbările climatice, emisiile de diferite gaze, starea terenurilor agricole și forestiere și situația maritimă. Fără aceste date, comunitatea științifică nu ar putea să înțeleagă aceste aspecte și să propună modalități de a aborda cu succes schimbările climatice, de a produce alimente în mod durabil etc.

1.4. Cetățenilor europeni le lipsește sentimentul real de asumare sau de mândrie cu privire la programul Copernicus. Ei nu cunosc programul Copernicus și nici beneficiile sale, la fel cum adesea nu cunosc, în general, programele spațiale europene. Programul și activitățile sale ar trebui să fie mai vizibile pentru mijloacele de comunicare în masă și să fie deschise pentru societatea civilă și cetățenii activi. CESE consideră indispensabilă participarea societății civile la definirea strategiilor și programelor spațiale.

1.5. Eventualul forum Copernicus ar trebui să fie deschis reprezentanților întreprinderilor, consumatorilor și organizațiilor societății civile. Este necesar să „deschidem porțile” către societate și să creăm o adevărată **comunitate spațială europeană**. CESE își declară interesul și dorința de a juca un rol activ, în mod direct și împreună cu organizațiile naționale reprezentate în cadrul comunității, care constituie un potențial imens pentru a completa „verigile lipsă” identificate în proiectul CESE, *Spațiul și societatea*.

1.6. Eficacitatea programului Copernicus ar trebui să nu fie evaluată numai pe baza performanțelor economice. Valoarea sa cea mai mare provine din aspectele sale sociale și de mediu. Programul este un instrument necesar pentru combaterea schimbărilor climatice, asigurarea furnizării, în mod durabil, de alimente pentru populația mondială sau pentru salvarea de vieți pe mare etc. Este un serviciu care nu poate fi cumpărat de la terți din cauza aspectelor de securitate națională și a lipsei actuale de servicii de calitate similare, în altă parte. Programul reprezintă răspunsul nostru la aceste provocări la nivel mondial și dorința noastră, ca societate globală matură, de a le aborda.

1.7. Implicarea IMM-urilor și a microîntreprinderilor, a întreprinderilor nou-înființate și a cercetătorilor independenți are o importanță majoră pentru utilizarea cu succes a datelor furnizate de Copernicus. Acest sector dă naștere unor idei noi și unor domenii noi de utilizare. Este esențial să se promoveze dezvoltarea unor inițiative diferite și să se elaboreze instrumentele pentru utilizatorii finali, care generează valoare adăugată. Orizont 2020 a jucat și ar trebui să joace în continuare un rol important. Accesul la finanțare prin intermediul Băncii Europene de Investiții (BEI) și al Fondului european pentru investiții strategice (FEIS) are o importanță esențială.

1.8. CESE solicită o promovare mai ambițioasă a consecvenței și coerenței în ceea ce privește Copernicus, a conștientizării acestuia și a utilizării instrumentelor sale în scopul asigurării de servicii publice de către diferitele direcții generale, la nivel european, și de către autoritățile naționale și regionale, la nivelul statelor membre. Datele Copernicus ar trebui considerate ca standardul independent și național la nivel european. Eurostat ar trebui să se implice mai mult în măsurarea progreselor înregistrate în acest domeniu și a beneficiilor oferite de Copernicus.

1.9. Agențiile locale mici, la nivel național, ar putea fi o soluție convenabilă pentru diseminarea datelor și a programului Copernicus ca instrument la nivelul guvernelor naționale. Înființarea unor comunități locale de utilizatori care să implice IMM-uri, microîntreprinderi, întreprinderi nou-înființate și cercetători independenți de la nivel local, împreună cu guvernele regionale, reprezentanți ai societății civile, instituții de învățământ și servicii independente și publice de consultanță, componente ale societății care lucrează în mod direct cu Copernicus (fermieri, silvicultori și ecologiști), ar putea contribui la creșterea în continuare a utilizării datelor Copernicus și la sporirea performanței lor adaptate la specificul național.

1.10. Educația privind programul Copernicus are o importanță majoră. CESE salută programele de masterat special desemnate, care oferă sprijin anumitor studenți, care studiază în cadrul universităților europene pentru a obține o diplomă de masterat privind Copernicus. CESE solicită crearea unui program special, mai ambițios, inclusiv asigurarea întregului sprijin tehnic relevant pentru departamentele dedicate programului Copernicus în toate universitățile europene, școlile de formare profesională și în rândul furnizorilor de servicii de consultanță relevanți. Ca subiect separat, utilizarea potențială a programului Copernicus ar trebui introdusă în toate domeniile de studiu conexe, inclusiv în agricultură și științele forestiere, în inginerie, mediu, studii marine etc. Ar trebui să se ia în considerare nevoile de formare ale profesioniștilor existenți, inclusiv ale utilizatorilor finali; programele speciale în acest domeniu ar putea fi furnizate de servicii independente și publice de consultanță de la nivel național.

1.11. Disponibilitatea accesului rapid și simplu la date va fi asigurată în curând prin lansarea Serviciilor de acces la date și informații Copernicus (DIAS). Acest lucru va preveni unele aspecte critice cu privire viteza scăzută de descărcare a datelor Copernicus. CESE solicită, de asemenea, accelerarea armonizării și disponibilității depline a datelor *in situ*, reglementate de legislația națională. Standardizarea și interoperabilitatea sunt condiții necesare pentru succesul deplin al programului Copernicus.

1.12. Formarea inginerilor și a tehnicienilor calificați, crearea de noi locuri de muncă și de noi competențe profesionale legate de dezvoltarea aplicațiilor reprezintă un angajament prioritar al UE pentru o economie durabilă și utilă din punct de vedere social.

1.13. CESE speră că se va acorda prioritate lansatoarelor europene, având în vedere rezultatele importante și calitatea lor. Lansările de succes, precizia implementării programelor și a respectării termenelor, precum și flexibilitatea utilizării datelor cu noile modele Ariane 6 și Vega C ar trebui să recompenseze excelența europeană cu contracte pe termen lung. CESE nu împărtășește politicile protecționiste, dar consideră, în același timp, că industria europeană trebuie protejată împotriva practicilor neloiale prin aplicarea principiului reciprocității.

1.14. O atenție deosebită ar trebui acordată diseminării oportunităților de care pot beneficia domeniile agriculturii, silviculturii și pescuitului, prin programe specifice de informare și conștientizare orientate către operatorii din aceste sectoare. Economii de energie și economii de îngrășăminte și pesticide pot spori și îmbunătăți în mod semnificativ producția agricolă și conservarea apei. Programul european de observare și monitorizare a Pământului (GMES), care a înregistrat deja rezultate excelente pentru Africa, ar trebui, în opinia CESE, să fie consolidat și diseminat și în alte zone în curs de dezvoltare.

1.15. CESE salută modelul de guvernare adoptat pentru programul Copernicus, în special înființarea forumului utilizatorilor, care ar trebui să fie deschis reprezentanților operatorilor, cercetătorilor și societății civile. Următorul regulament Copernicus ar trebui să confirme modelul actual de repartizare a responsabilității în funcție de competențe, făcând distincție între responsabilitatea tehnică pentru componenta spațială, încredințată Agenției Spațiale Europene (ESA), și responsabilitatea pentru servicii, încredințată „entităților desemnate”.

1.16. În paralel cu îmbunătățirea accesului la date și a calității acestora, este necesară intensificarea implementării depline a benzii largi în Europa, în special în zonele rurale și periferice, adesea neglijate de operatorii privați. Punerea în aplicare efectivă a „Strategiei privind piața unică digitală” este esențială pentru a maximiza oportunitățile oferite de programul Copernicus. CESE sprijină pe deplin această inițiativă a Comisiei Europene și îndeamnă Parlamentul și Consiliul să accelereze negocierile pentru aprobarea finală a măsurilor aflate încă în discuție.

1.17. Protejarea datelor de atacurile tot mai frecvente, împreună cu riscurile generate de deșeurile spațiale la care este expusă infrastructura spațială, reprezintă o prioritate. CESE recomandă consolidarea garanțiilor de securitate și accelerarea programelor de curățare a deșeurilor spațiale și a sateliților care nu mai funcționează ⁽¹⁾. Comisia Europeană ar trebui să își intensifice eforturile pentru a ajunge la un acord internațional major.

1.18. CESE pledează pentru o implicare sporită a sistemului financiar și a investitorilor în activitățile spațiale, care ar putea implica publicul larg prin emiterea unor „obligațiuni spațiale” speciale. O atenție deosebită ar trebui acordată finanțării întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor nou-înființate pentru crearea de servicii și aplicații inovatoare. Recentele acorduri privind atenuarea încălzirii globale deschid calea unor noi activități legate de monitorizarea emisiilor.

1.19. De asemenea, CESE recomandă menținerea și, eventual, consolidarea finanțării programului Copernicus, care nu numai că generează creștere economică și dezvoltare, ci asigură, de asemenea, autonomia și independența europeană în administrarea teritoriului său și a propriei securități și încurajează inovarea, cercetarea și dezvoltarea durabilă.

2. Comunicarea Comisiei

2.1. Componenta spațială a programului pentru perioada aprilie 2014-aprilie 2017 respectă, în general, previziunile, cu excepția unei întârzieri de aproximativ 10 luni în lansarea satelitului Sentinel 2B, din cauza unor probleme apărute la lansatorul rusesc Rockot. Pentru a reduce la minimum întârzierile, satelitul Sentinel 2B a fost plasat pe orbită de lansatorul Vega, dezvoltat de ASI (Agenția spațială italiană) în cooperare cu ESA.

2.2. Datele transmise din luna martie 2017 de cei cinci sateliți de pe orbită au ajuns la un volum total de 12 TB pe zi, depășind cu mult așteptările, la fel cum au făcut-o și utilizatorii înregistrați ai site-ului de distribuție gratuită de date, al căror număr a crescut la 85 000, în loc de 50 000, numărul preconizat ⁽²⁾.

2.3. Sentinel 5P a fost lansat cu succes la 13 octombrie 2017, cu scopul de a furniza date zilnice cu privire la compoziția atmosferei noastre, monitorizând gazele cu efect de seră, stratul de ozon, dioxidul de sulf și formaldehida, precum și cenușa vulcanică și monoxidul de carbon.

2.4. Încă de la început, Copernicus a beneficiat de cooperarea cu alte „misiuni contribuitoare”, care sunt esențiale pentru datele de cea mai înaltă definiție pe care Copernicus nu le poate garanta. Aceste misiuni au permis demararea proiectului înainte de lansarea primului satelit Sentinel. Pe lângă datele obținute de la misiunile „paralele”, se utilizează și se compară datele obținute de la senzorii *in situ* terestri, marini sau aerieni. Precizia universal recunoscută a datelor Copernicus se bazează tocmai pe validarea datelor verificate încrucișat cu cele înregistrate de senzorii *in situ*.

2.5. Copernicus a fost conceput de la bun început ca un serviciu orientat către utilizatori, bazându-se pe nevoile acestora. Această abordare, în paralel cu utilizarea deschisă și gratuită a datelor, sprijină succesul său, în creștere în rândul utilizatorilor și al operatorilor de servicii.

2.6. Guvernanța programului Copernicus se bazează pe competențe.

2.6.1. Coordonarea și implementarea componentei spațiale au fost delegate Agenției Spațiale Europene (ESA) și, parțial, Organizației Europene pentru Exploatarea Sateliților Meteorologici (EUMETSAT).

2.6.2. Serviciile sunt delegate Centrului Comun de Cercetare (JRC), Agenției Europene de Mediu (AEM), Centrului european pentru prognoze meteorologice pe termen mediu (CPMTM), Mercator Ocean, Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex), Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă (EMSA) și Centrului Satelitar al Uniunii Europene. Conformitatea programului Copernicus cu standardele programelor geospațiale de date INSPIRE asigură utilizarea eficientă a tuturor resurselor de date disponibile.

⁽¹⁾ JO C 327, 12.11.2013, p. 38.

⁽²⁾ La 17 ianuarie 2018, erau 118 000 de utilizatori înregistrați.

2.7. Comisia oferă o evaluare pozitivă a rezultatelor obținute până în prezent, conformitatea cu estimările bugetare, creșterea cererii utilizatorilor și cooperarea cu instituțiile și organismele care contribuie la gestionarea serviciilor.

2.8. Comitetul Copernicus, alcătuit din reprezentanți ai statelor membre și ai forumului utilizatorilor, cooperează cu Comisia în vederea gestionării globale a programului.

2.9. S-au obținut rezultate deosebite în domeniul comunicării și diseminării oportunităților oferite de Copernicus, programe specifice cum ar fi Copernicus Relay („Antenele Copernicus”) și Copernicus Academy („Academia Copernicus”) fiind însărcinate cu creșterea sensibilizării și cu punerea la dispoziție a unor birouri de asistență locale.

2.10. Comisia și-a unit forțele cu ESA pentru organizarea concursului Copernicus Masters, un concurs anual care urmărește stimularea inovării. Programul Copernicus pentru întreprinderile nou-înființate include, de asemenea, programul Copernicus Accelerator („Acceleratorul Copernicus”), care oferă cursuri de instruire pentru aceste întreprinderi, viitoarele hackathoane Copernicus (cu 40 de hackathoane pe parcursul a doi ani) și programul de incubare Copernicus, care sprijină financiar 60 de întreprinderi nou-înființate pe o perioadă de trei ani.

2.11. Prioritățile viitoare ale Comisiei sunt următoarele:

- exploatarea potențialului economic al programului Copernicus prin transformarea datelor furnizate în produse și servicii inovatoare;
- asigurarea stabilității viitoare a programului și a accesului gratuit, deplin și deschis la date;
- punerea pe deplin în aplicare a strategiei spațiale pentru Europa, pentru a aborda provocările reprezentate de schimbările climatice și dezvoltarea durabilă și pentru a monitoriza emisiile de CO₂ și de alte gaze cu efect de seră, utilizarea terenurilor și silvicultura, precum și schimbările din regiunea arctică;
- consolidarea securității pe care Copernicus o poate garanta prin controale la frontiere și supraveghere maritimă.

3. Considerații generale

3.1. CESE apreciază rezultatele obținute până în prezent de programul Copernicus, astfel cum au fost comunicate de Comisie. CESE a sprijinit în permanență politica spațială europeană, în ansamblul său și, în special, cele două programe majore, Galileo și Copernicus: avizele sale anterioare privind această chestiune⁽³⁾ sunt reflectate pe larg în comunicarea Comisiei.

3.2. CESE consideră că principalele obiective ale programului au fost realizate și, în anumite domenii, au fost depășite.

3.3. Cantitatea și calitatea datelor colectate zilnic de sateliți fac din Copernicus unul dintre cei mai importanți producători de date din lume, asigurând independența Uniunii Europene în monitorizarea teritoriului său și, în același timp, oferind altor părți ale lumii date precise și gratuite. Succesul său neașteptat a creat unele dificultăți în gestionarea fluxului de date. CESE recomandă consolidarea rapidă și efectivă a platformelor publice deschise și să se răspundă solicitării de descărcare rapidă a volumelor mari de date.

3.4. Următoarea punere în funcțiune a sistemului DIAS ar trebui să asigure accesul facil și, în combinație cu sistemul de acces la datele de referință ale programului Copernicus (CORDA), ar trebui să ofere utilizatorilor o îmbunătățire clară a cantității și a calității datelor disponibile. Datele în sine ar trebui să fie evaluate și în funcție de factorul de nebulozitate, dat fiind că, din cauza cerului noros, multe din datele existente nu pot fi folosite cu succes. Acest aspect ar reduce semnificativ costurile de funcționare și amortizare a echipamentelor serviciilor de acces la date și informații (DIAS).

3.5. CESE subliniază că, pe lângă aspectul economic, la evaluarea realizărilor programului Copernicus ar trebui luate în considerare și aspectele sociale și de mediu. UE s-a angajat să realizeze obiectivele de dezvoltare durabilă și este unul dintre liderii mondiali în combaterea schimbărilor climatice, asumându-și un angajament clar și foarte ambițios în favoarea COP21, iar programul Copernicus este cel mai important sistem pentru furnizarea de parametri clari și instrumente precise de măsurare a performanțelor și rezultatelor, nu numai la nivelul UE, ci și la nivel mondial.

⁽³⁾ Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei infrastructuri pentru informații spațiale în Comunitatea Europeană (Inspire) (JO C 221, 8.9.2005, p. 33); Programul european de observare a Pământului (GMES) (JO C 339, 14.12.2010, p. 14); Componenta spațială a GMES (JO C 44, 11.2.2011, p. 153); Programul european de monitorizare a Pământului (GMES) (JO C 299, 4.10.2012, p. 72); Programul Copernicus (JO C 67, 6.3.2014, p. 88); Strategia spațială pentru Europa (JO C 209, 30.6.2017, p. 15).

3.6. În pofida inițiativelor laudabile ale Comisiei și ale agențiilor de servicii delegate, nu există o politică de comunicare publică adecvată și coordonată cu privire la beneficiile care decurg, ca atare, din informațiile furnizate de Copernicus. „Sute de milioane de cetățeni europeni nu cunosc beneficiile spațiului.” CESE a solicitat în repetate rânduri crearea unui mare portal spațial, dedicat politicilor spațiale europene în ansamblul lor. Acesta ar trebui să fie primul pas către înființarea Comunității Spațiale Europene, reluând experiențele pozitive ale Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului și modelul său de guvernare, care a dat naștere Comunității Europene.

3.7. Una dintre prioritățile strategiei spațiale europene este stimularea activității și a creșterii durabile. Accesul la experiența și cunoștințele de piață ale operatorilor economici, ale întreprinderilor inovatoare nou-înființate și ale experților în prelucrarea datelor și crearea de noi aplicații poate contribui la dezvoltarea rapidă a utilizării datelor obținute zilnic, acest lucru având un potențial imens pentru producerea unor efecte economice, ecologice și sociale pozitive.

3.8. Guvernanța programului Copernicus a fost una pozitivă, cu responsabilități clare conferite Comisiei și agențiilor implicate. Următorul regulament Copernicus ar trebui să mențină acest echilibru optim, continuând să încredințeze ESA responsabilitatea pentru coordonarea componentei spațiale, iar „entităților desemnate” – responsabilitatea pentru gestionarea serviciilor.

3.9. Dezvoltarea serviciilor spațiale este esențială pentru dezvoltarea serviciilor digitale destinate persoanelor fizice și întreprinderilor. Serviciile Copernicus au, de asemenea, numeroase aplicații practice cotidiene: de exemplu, fermele din Austria și-au sporit producția cu 26 % datorită monitorizării prin satelit a terenurilor; în Țările de Jos, același sistem a redus cheltuielile privind forajul puțurilor de hidrocarburi, transportul și logistica, iar mai multe orașe europene și-au îmbunătățit cu 60 % precizia măsurătorilor privind poluarea aerului, reducând în același timp costurile⁽⁴⁾.

3.10. CESE solicită intensificarea extinderii benzii largi în Europa, în special în zonele rurale și periferice, astfel cum s-a aprobat în Strategia privind piața unică digitală.

3.11. CESE invită Comisia să își asume un angajament deosebit de important în ceea ce privește diseminarea competențelor și a noilor locuri de muncă. Crearea de cursuri de formare profesională ar trebui sprijinită prin programe europene. Răspândirea agriculturii de precizie va genera randamente mai bune prin economisirea de apă, îngrășăminte și pesticide. Programul Agricultură 4.0 va beneficia în mare măsură de posibilitatea de a utiliza date de observare a terenurilor și de a le combina cu cele ale geolocalizării și cu alte tehnologii, disponibile deja în prezent. Vor fi create profesii noi, cum ar fi analist teritorial, agronom cibernetic și dezvoltator de aplicații destinate atenuării schimbărilor climatice.

3.12. O problemă majoră pentru dezvoltarea rapidă a oportunităților deschise de programele spațiale europene este problema finanțării, în special pentru IMM-uri și întreprinderi nou-înființate.

3.13. O altă problemă majoră se referă la securitatea cibernetică, la confidențialitatea și securitatea infrastructurii spațiale. Viața cotidiană depinde tot mai mult de aplicațiile ce utilizează date care provin din spațiu. CESE recomandă consolidarea garanțiilor de securitate și accelerarea programelor de curățare a deșeurilor spațiale și de retragere a sateliților care nu mai funcționează⁽⁵⁾. În ceea ce privește securitatea infrastructurii, UE ar trebui să pledeze pentru un acord internațional cuprinzător.

3.14. „Deschiderea porților” ar trebui să fie noul apel la mobilizare adresat autorităților publice și sectorului privat, astfel încât participarea societății civile să producă rezultate. Fragmentarea informațiilor între diferiți operatori publici și privați împiedică îndeosebi IMM-urile să se implice în mod serios în dezvoltarea utilizărilor potențiale pentru sistem.

3.15. CESE salută concluziile Consiliului European din 1 decembrie 2017, care corespund îndeaproape aspectelor pe care Comitetul le-a subliniat de multă vreme: implicarea părților interesate din sectorul privat și un angajament de a furniza informații complete, o viziune pe termen lung cu resurse financiare suficiente, dezvoltarea întreprinderilor inovatoare și sprijinirea acestora, o mai mare independență a Uniunii și a conducerii sale în domeniul politicilor spațiale, care se confruntă în prezent cu provocări din partea concurenților tradiționali și a celor noi, o abordare bazată pe utilizatori, în cadrul controlului și al guvernării non-militare a Copernicus, și continuarea unui sistem gratuit, deschis și accesibil.

⁽⁴⁾ Impactul socioeconomic al programului Copernicus în UE, pe sectoare.

⁽⁵⁾ JO C 327, 12.11.2013, p. 38.

3.16. Într-un studiu recent, Comisia evaluează beneficiile obținute de Copernicus în perioada 2017-2035 la o valoare cuprinsă între 67 și 131 de miliarde EUR. Continuarea programului după 2021 va genera profituri cu factori cu o valoare cuprinsă între 11 și 21 și va contribui la crearea a 4 000 de locuri de muncă înalt calificate pe an.

3.17. CESE subliniază importanța programului GMES pentru Africa și succesul recentelor acorduri de cooperare dintre UE și Comisia Uniunii Africane. Transferul datelor și tehnologiilor bazate pe programul Copernicus, foarte utile pentru gestionarea terenurilor, identificarea și menținerea resurselor de apă și îmbunătățirea producției agricole ar trebui să fie o caracteristică esențială a angajamentului tot mai mare al UE față de Africa și țările în curs de dezvoltare.

4. Observații specifice

4.1. CESE își confirmă dorința de a participa la inițiativele de susținere și diseminare, pentru a informa societatea civilă despre potențialul și beneficiile socioeconomice ale sistemului Copernicus, la fel ca în cazul proiectului „Spațiul și societatea”, pe care intenționează să îl desfășoare în continuare. Reunirea autorităților, agențiilor, întreprinderilor private de furnizare de servicii și a societății civile este esențială pentru succesul extraordinar așteptat pentru aplicațiile care rezultă din proiecte strategice, precum Galileo și, mai ales, Copernicus.

4.2. CESE împărtășește preocupările Comisiei cu privire la implicarea redusă a utilizatorilor „nonspațiali”, aspect care necesită o atenție mult mai mare decât cea acordată până în prezent. Experiența pozitivă a Agenției GNSS European (GSA) s-ar putea repeta în cazul Copernicus, încredințând unui singur organism responsabilitatea pentru informare și oportunitățile oferite de diferitele servicii Copernicus. O nouă agenție ar putea fi soluția.

4.3. CESE consideră că unul dintre cele mai mari succese ale programului Copernicus constă în aceea că, la origine, era un program orientat către utilizatori și apreciază în mod deosebit modelul său de guvernare favorabilă incluziunii. Pentru prima dată într-un program strategic al Uniunii, comunitatea utilizatorilor este implicată, alături de statele membre, în alegerile strategice, prin intermediul forumului utilizatorilor. CESE recomandă ca utilizatorii privați, aleși de asociațiile lor europene, să fie, de asemenea, incluși în mod permanent în cadrul forumului, împreună cu utilizatorii desemnați de statele membre. CESE își declară dorința de a participa la forum. Forumurile utilizatorilor ar trebui să fie deschise și la nivel național, pentru participarea cât mai largă a societății civile.

4.4. Una dintre problemele care ar trebui soluționate rapid este standardizarea și interoperabilitatea datelor *in situ*. Aceste probleme sunt generate de modurile diferite de aplicare a Directivei INSPIRE ⁽⁶⁾ și de lipsa de coerență a legislației de la nivel național. CESE recomandă Comisiei și statelor membre să se angajeze să asigure rapid armonizarea esențială a limbilor și a procedurilor pentru utilizarea completă, efectivă și gratuită a datelor.

4.5. CESE consideră esențială implicarea investitorilor privați, a sistemului financiar european și internațional și a fondurilor de investiții. Înființarea „obligațiilor spațiale” garantate, care ar putea fi oferite de instituții bancare europene, cum ar fi BEI, sau de instituții internaționale, precum Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), pentru diverse proiecte legate de spațiu, inclusiv proiecte în țările în curs de dezvoltare, ar putea fi o soluție convenabilă.

4.6. CESE consideră că ar trebui aplicat principiul reciprocității cu țările terțe, în special în ceea ce privește utilizarea lansatoarelor. Ar trebui să se acorde prioritate lansatoarelor europene, care susțin aprovizionarea cu viitoarea lansare a lansatoarelor Ariane 6 și Vega C, rezultatul cooperării europene. Acestea sunt lansatoare flexibile, care completează gama de opțiuni disponibile. Ariane 5, activ din 1996, cu un număr de 82 de lansări de succes, va funcționa până în 2023 și a fost ales ca lansator al telescopului James Webb, succesorul telescopului Hubble. Piața internațională este extrem de competitivă, iar unele întreprinderi din țări concurente, cu politici protecționiste, propun prețuri de dumping pentru a obține comenzi în următorii ani.

4.7. Pe lângă activitățile economice și sociale, CESE consideră că este extrem de importantă contribuția adusă combaterii traficului de ființe umane, salvării migranților aflați în foarte mare pericol și securizării frontierelor UE, cu măsuri eficace de combatere a terorismului, care apare în special în regiunile afectate de război din Orientul Mijlociu. Securitatea și apărarea teritoriului răspund unei cereri crescânde din partea cetățenilor europeni.

Bruxelles, 14 martie 2018.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Georges DASSIS

⁽⁶⁾ Directiva INSPIRE.